

ע"פ 6068/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6068/18

לפני:

כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 28.6.2018 בת"פ 7640-10-17 שניתן על ידי
כבוד השופט י' עדן

תאריך הישיבה:

כ"ג בחשון התשע"ט (1.11.2018)

בשם המערער:

עו"ד ירון פורר

בשם המשיבה:

עו"ד מירי קולומבוס

בשם שירות המבחן:

גב' ברכה וייס

פסק-דין

*

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 28.6.2018 בת"פ 7640-10-17 (השופט י' עדן), בגדרו נגזר על המערער עונש מאסר בפועל למשך 8 שנים ומאסר על-תנאי. בנוסף, הופעל מאסר על-תנאי למשך 6 חודשים שהושת על המערער בהליך קודם, והוא חויב בתשלום פיצוי לשני נפגעי העבירות בסך מצטבר של 60,000 ₪.

רקע ועיקרי כתב האישום המתוקן

2. במועד ביצוע העבירות היה המערער עצור בבית הסוהר 'אוהלי קידר' בבאר שבע, במסגרת מעצר עד תום ההליכים בהליך פלילי אחר שהתנהל נגדו (ת"פ 7493-03-17). ביום 18.9.17, סמוך לשעה 8:40, הרתיח המערער שמן בסיר בתאו. המערער נטל את הסיר והלך לתאו של המתלונן, ששכב בקומה העליונה של מיטת קומתיים. מסיבות לא ידועות, שפך המערער את השמן הרוחח על ראשו ועל פלג גופו העליון של המתלונן, ואגב כך נשפך שמן גם על אדם נוסף, ששכב בקומה התחתונה של מיטת הקומתיים. המערער שב לתאו והעמיד פנים כאילו אינו קשור לאירוע. כתוצאה ממעשי המערער, נגרמו למתלונן כוויות קשות בכ-45% משטח גופו. הוא אושפז במחלקה לרפואה דחופה בבית-החולים סורוקה, הורדם והונשם במשך 16 ימים במהלכם נותח, ולאחר מכן הועבר לאשפוז, שארך 38 ימים, במחלקה לכירורגיה פלסטית, שם עבר ניתוח נוסף, הטריות והשתלות עור. לאחר מכן אושפז המתלונן במחלקת שיקום ופיתח תסמינים פוסט-טראומתיים. לאדם הנוסף שנפגע מהשמן נגרמו כוויות בידיו ובראשו.

3. ביום 18.4.18 הורשע המערער, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה (סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק)) ובעבירה של פציעה (סעיף 334 לחוק).

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

4. לאחר שעמד על עיקרי כתב האישום המתוקן ועל טענות הצדדים לעונש, פנה בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם. בית המשפט המחוזי עמד על הערכים המוגנים בהם פגע המערער - כבוד האדם, שלמות גופו, זכותו לאוטונומיה על גופו, בטחונו האישי והבטחון הציבורי, והדגיש את חומרת מעשי המערער ואכזריותם, את תוצאותיהם הקשות, הסבל שנגרם, ואת העובדה שהמעשה בוצע כלפי אדם השוכב לתומו במיטתו כשהוא נטול יכולת להגן על עצמו. לאחר סקירה מקיפה של מדיניות הענישה הנהוגה, קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם את מעשיו של המערער נע בין 6 ל-10 שנות מאסר בפועל.

5. לשם קביעת העונש המתאים, נדרש בית המשפט המחוזי לתסקיר שירות המבחן בעניינו של המערער, שהציג רקע אישי ומשפחתי קשה. צוין כי המערער מכחיש את מעורבותו בביצוע העבירות, נמנע מלקיחת אחריות ומתקשה להביע אמפתיה כלפי הקרובות. נוכח אי-הכרה מצד המערער בצורך בטיפול, צוין כי אין מקום להמלצה שיקומית במסגרת הקהילה, והוערך סיכון גבוה להישנות התנהגות אלימה ברמת חומרה גבוהה. נוכח האמור הומלץ על ענישה מוחשית ומרתיעה בדרך של מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי עמד גם על עברו הפלילי של המערער, 3 הרשעות קודמות בעבירות רכוש ואלימות (בשנים 2014, 2015 ו-2017), וציין כי חרף גילו הצעיר (19 שנים בעת מתן גזר הדין)

כבר הוטלו עליו עונשי מאסר בפועל של 4, 22 ו-24 חודשים. הודגש כי העבירות בנדון דידן בוצעו במהלך ריצוי עונש מאסר בן 22 חודשים שנגזר עליו בשנת 2017 בת"פ 7493-03-17 (להלן: ההרשעה הקודמת). נוכח האמור ציין בית המשפט המחוזי, כי עיקר הדגש בגזירת עונשו של המערער צריך להינתן להגנה על הציבור מפני האלימות והאכזריות שהפגין, לשיקולי גמול, להרתעת המערער עצמו ולהרתעת הרבים מפני פגיעה אלימה במי שאינו יכול להגן על עצמו. מפאת גילו הצעיר של המערער ונסיבותיו האישיות הקשות, החליט בית המשפט המחוזי כי עונשו יקבע במרכז מתחם העונש, תוך ציון שבלעדיהן ראוי היה לקבעו ברף העליון של המתחם. בשל חומרת מעשיו של המערער, נקבע כי עונש המאסר שיוטל עליו ירוצה במצטבר לכל עונש מאסר אותו הוא מרצה בגין הרשעות קודמות. נוכח האמור, הושת על המערער עונש של 8 שנות מאסר בפועל, וכמו כן והופעל מאסר מותנה למשך 6 חודשים שהושת על המערער בת"פ 21587-01-15. נוכח העובדה שמאסר מותנה נוסף שמקורו באותו גזר דין כבר הופעל במסגרת הרשעתו הקודמת, הוחלט שמתוך העונש של 6 חודשי המאסר שהופעל כעת, 3 חודשים ירוצו בחופף לעונש המאסר שהוטל ו-3 חודשים ירוצו במצטבר לו, כך שבסך-הכל ירצה המערער עונש מאסר למשך 8 שנים ו-3 חודשים. נקבע כי עונש זה ירוצה במצטבר לעונש המאסר בן 22 החודשים אותו מרצה המערער בגין הרשעתו הקודמת (שתחילתו ביום 22.2.17). בנוסף, הושתו על המערער מאסרים מותנים למשך 24 ו-6 חודשים, והוא חויב בתשלום פיצוי למתלונן בסך של 50,000 ₪, ולנפגע הנוסף בסך של 10,000 ₪.

מכאן הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים בערעור

6. המערער מלין על חומרת העונש. לשיטתו, מתחם העונש שנקבע והעונש שנגזר, הריהם מחמירים ביחס למדיניות הענישה הנהוגה, כפי שעולה מחלק מפסקי הדין עליהם הסתמך בית המשפט המחוזי. נטען כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספיק לגילו הצעיר של המערער ולנסיבות חייו הקשות. עוד נטען, כי אין מקום להורות על ריצוי עונש המאסר במצטבר לעונש המאסר אותו מרצה המערער כעת, שבמהלכו בוצעו העבירות נשוא הערעור. אשר למאסר המותנה שמקורו בת"פ 21587-01-15, נטען כי הפעלתו תחטא למטרתו, שכן לשיטת המערער מטרת בית המשפט המחוזי באותו הליך היתה ליצור מדרג ענישה על-ידי השתת מאסרים מותנים שונים לגבי דרגות שונות של עבירות (עוון ופשע). לפיכך נטען כי משהופעל אחד מעונשי המאסר על-תנאי במסגרת גזר הדין בת"פ 7493-03-17, שוב אין להפעיל את עונש המאסר המותנה השני בנדון דידן.

7. בדיון לפנינו ביום 1.11.2018 חזר ב"כ המערער על טענותיו ביחס למדיניות הענישה הנהוגה; למאסר המותנה שהשית בית המשפט המחוזי; ולהפעלת המאסר המותנה שמקורו בת"פ 21587-01-15. ב"כ המערער הפנה לתסקיר המשלים בעניינו של המערער, שמציג לטעמו תחילת מגמה חיובית ונכונות להתחיל בטיפול. נוכח זאת, ובהתחשב בגילו הצעיר של המערער, עתר ב"כ המערער להפחתת משך המאסר, וביקש שנורה על ריצוי בחופף לעונש המאסר אותו מרצה המערער כעת, בגין הרשעתו הקודמת. מנגד, עמדה ב"כ המדינה על מדיניות הענישה הנהוגה, והדגישה את תכנון המעשים, חומרתם ואכזריותם, ואת העובדה שבוצעו כלפי אנשים ששכבו במיטתם והם נעדרים יכולת להתגונן. כמו כן הודגשו עברו הפלילי של המערער והצורך בהרתעה. אשר להפעלת המאסר המותנה, נטען כי אין מניעה להפעיל שני עונשי מאסר מותנים שמקורם באותו הליך כפי שנעשה בעניין שלפנינו. בתסקיר משלים שהונח לפנינו ביום 28.10.2018, נמסר כי המערער מביע נכונות להרתם לטיפול בדפוסי התנהגותו האלימים. יחד עם זאת צוין, כי טרם

שילובו בקבוצת טיפול שכזו, נדרש המערער להכיר בבעיותיו בהיבט של שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים ולהשתלב בטיפול גמילה. נמסר כי המערער ממשיך להכחיש את המיוחס לו בעניין שלפנינו, וטרם שילם את הפיצויים בהם חויב בגזר הדין של בית המשפט המחוזי. לא ניתנה המלצה ביחס לעונש.

דין והכרעה

8. לאחר שעיינתי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי ונתתי דעתי על טענות ב"כ הצדדים, אלו שבכתב ואלו שבעל-פה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. העניין שלפנינו אינו מן המקרים החריגים המצדיקים את התערבותה של ערכאת הערעור (ראו ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998)). אכן, עונשו של המערער חמור - אך כך גם מעשיו; הם חמורים, ותוצאתם - קשה וכואבת.

9. בית משפט זה עמד פעמים רבות על חומרתן ושכיחותן של עבירות אלימות, ועל הצורך בענישה חמורה ומרתיעה (ע"פ 4137/07 פלוני נ' מדינת ישראל (16.8.2007); ע"פ 1333/18 מדינת ישראל נ' גוהר (10.10.2018)), בפרט כך כשהמעשים מאופיינים במידה יתרה של אכזריות (ע"פ 1974/12 עבאס נ' מדינת ישראל (21.12.2013)). ביצוען של עבירות אלו כלפי אסירים וכלפי מי שאינו יכול להגן על עצמו מקנה להן מימד נוסף של חומרה (ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה (13.5.2013); ע"פ 5927/15 פלוני נ' מדינת ישראל (11.7.2016)). כל אלו באים לידי ביטוי במעשיו הקשים של המערער, שבוצעו לאחר תכנון ומחשבה, והסבו נזקים משמעותיים וסבל רב לקרבנותיו. מתחם העונש שקבע בית המשפט המחוזי, כמו גם העונש עצמו, הולמים את נסיבותיו החמורות של העניין שלפנינו, ואינם סוטים ממדיניות הענישה הנהוגה. הצורך בהרתעה בולט בנדון דידן, והנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מטות בבירור לחומרה: העדר החרטה מצד המערער; התמונה השלילית העולה מתסקיר שירות המבחן וההערכה שניתנה במסגרתו; אי-הכרה בצורך בטיפול, וכפועל יוצא מכך העדר אופק טיפולי; עברו הפלילי של המערער. אל מול אלו, התחשב בית המשפט המחוזי בגילו הצעיר של המערער ובסיפור חייו הקשה - אכן קשה - וציין במפורש שאלמלא אלו, היה עונשו של המערער נגזר ברף העליון של מתחם העונש. אין בתסקיר העדכני שהונח לפנינו כדי לשנות מן הדברים הללו. גם אם המערער הביע נכונות מסוימת להרתם לטיפול, עולה מהתסקיר כי הוא טרם החל אף בשלבי הראשונים.

10. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי החמיר עמו ביחס למדיניות הענישה הנהוגה. אולם, בכל המקרים אליהם בחר המערער להתייחס, מבין אלו שנסקרו בגזר הדין, התקיימו נסיבות מקלות שאינן מתקיימות בעניינו. אדרבה, דווקא המקרים אותם נמנע המערער מלהזכיר הם אלו הדומים יותר לנסיבות מעשיו, ובהתאמה גם לעונשו (ראו למשל ע"פ 729/09 קזאז נ' מדינת ישראל (1.2.2010)).

11. אין לשעות לדידי גם לטענת המערער לפיה אין להורות על צבירת עונשו לעונש המאסר שהושת עליו בהרשעתו הקודמת, אותו הוא מרצה כעת. עונשו של המערער נגזר בהתאם למידות מעשיו הנדונים כאן, ואינו כולל רכיב של ענישה בגין עבירותיו הקודמות. משכך, אין להלום מצב בו רק בשל הסמיכות בין ביצוע עבירה לבין ריצוי העונש בגין עבירה אחרת - קל וחומר ביצוע עבירה במהלך ריצוי העונש בגין עבירה אחרת - יצא המערער 'נשכר'. לטעמי אין ממש גם בטענות המערער בנוגע להפעלת המאסר המותנה שמקורו בת"פ 21587-01-15. הפעלת מאסר מותנה אחד

בגדרי הרשעתו הקודמת של המערער אינה מונעת את הפעלת המאסר המותנה השני בנדון דידן. קביעת שני עונשי מאסר על-תנאי באופן 'מדורג' על-ידי בית המשפט אכן באה להקל עם העבריו, אך במובן של התאמת ענישה מידתית למקרה בו יעבור עבירה 'קלה' יותר, ולא במובן שהפעלת התנאי האחד מוציאה את אפשרות הפעלת השני (ראו רע"פ 4935/12 עמאר נ' מדינת ישראל, פסקה כג (13.1.2013)). על כן, משהתייחס לכך בית המשפט המחוזי והחליט לצבור רק מחצית מתקופת המאסר המותנה (3 חודשים) לעונשו של המערער, אינני רואה סיבה להתערב בהחלטתו.

12. אשר על כן, אציע לחבכי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט ע' ברון:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, ג' בכסלו התשע"ט (11.11.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט